

SUPRAVEGHEREA PRUDENȚIALĂ ASUPRA CAPITALIZĂRII PIEȚII ASIGURĂRILOR

Autor: Natalia ȘTEFÎRȚĂ, conf.univ., dr.

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract. *Since the activities are global, including insurance, supervisors recent concern has been to unify the legal framework for solvency requirements (consequence of the crisis in 2008, which was more pronounced in the U.S. than in Europe, where mitigated the Basel banking system collapse). This article examines how major solvency regimes applied internationally influencing the own funds of insurance companies, particularly increasing solvency capital required to properly regulate companies' risk profile. Moreover, it provides a picture of the methods of ensuring financial stability at national industry to properly address the systemic and systematic exposure.*

Cuvinte-cheie: *solvabilitate, Solvency II, capital, supraveghere prudențială, cost istoric.*

Prima funcție a unui asigurator este de a administra aceste riscuri într-o manieră care să-i permită în orice moment al activității sale să-și onoreze obligațiile contractuale asumate față de consumatorii finali (asigurați și beneficiari), adică gradul său de solvabilitate. Din cauza dimensiunilor, structurii și complexității industriei asigurărilor, verificarea solvabilității asiguratorilor de către clienți în mod direct este dificil de realizat. Acesta este factorul determinant în demersul autorităților de supraveghere din întreaga lume de a institui cadre legale prin care să stabilească procedure de management de risc la nivelul entităților de asigurări, în scopul declarat de a proteja interesele asiguraților. O astfel de abordare a procesului de management al riscurilor cu care se confruntă industria asigurărilor face posibilă garantarea unui grad ridicat de robustețe financiară a pieței și astfel o îmbunătățire a încrederii publice.

Lanțul crizei economice din 2008 a adus cu sine o nouă provocare pentru piețele financiare, puternic zguduite de falimentarea băncilor și de reducerea lichidităților. Și sectorul bancar din Republica Moldova a fost afectat de falimentare pe parcursul anului 2009 din 16 instituții financiare au rămas 15 instituții financiare a falimentat BC "Investprivatbank", apoi în 2012 până în prezent din 15 instituții financiare au rămas 14 instituții financiare a falimentat BC "Universalbank". Una din consecințe a fost o intensificare a procesului de supraveghere din partea autorităților de reglementare – considerate neglijente în preîntâmpinarea șocurilor create de criza financiară. În acest sens, autoritățile s-au concentrate asupra unei concentrări a gradului de supraveghere, asupra regulilor și parametrilor de bază ai sistemelor financiare și economice mondiale. Din multe puncte de vedere, înțelegerea și acceptarea sistemului global de riscuri și anume a *riscurilor sistemice*¹. [1, pag. 24]

Un moment important ieste reglementat în Acordul Basel 2 cu privire la *solvabilitatea companiilor de asigurări*² și anume reglementările legate de solvabilitatea din domeniul bancar și reforma normelor contabile internaționale în asigurări.

---

¹ **Risc sistemic** – reprezintă riscul, în cazul în care neîndeplinirea obligațiilor sale de unul dintre participanții la sistemul de decontare sau pe piața financiară este incapacitatea de a celorlalți participanți sau instituții financiare pentru a-și îndeplini obligațiile (inclusiv datorii pentru plăți prin transfer de bani) în mod corespunzător.

Disponibil <www.ijcb.org/journal/ijcb10q4a12.htm>

² **Solvabilitatea companiilor de asigurări** – poate fi definită drept capacitatea unei societăți de asigurări de a-și achita obligațiile scadente, chiar dacă unele obligații legate de activitatea curentă vor fi stinse peste câțiva ani. Această definiție pune accent pe nevoia continuă de lichiditate, de rezerve de daună și pe existența unui nivel de prime adecvat, totuși, aceasta definiție nu implică în întregime conceptul de solvabilitate, deoarece nu cuprinde reglementările legale, conform cărora o societate de asigurări trebuie să mențină un nivel minim recomandat al valorii nete.

Solvabilitatea reprezintă un aspect important în regulamentul de funcționare a unei societăți de asigurări. Pentru a evalua solvabilitatea unui asigurător, organele de supraveghere folosesc diferite metode, de la verificarea situațiilor financiare, pînă la analiza completă a situațiilor financiare detaliate ale societății. [2, pag.67]

În SUA, organele de supraveghere folosesc Insurance Regulatory Information System (IRIS) și standardele bazate pe capitalul de risc. Ambele tipuri de măsuri sunt urmate de o analiză financiară detaliată, după ce a fost detectată o problemă cu privire la solvabilitatea insuficient clarificată. Societățile de asigurări își desfășoară activitatea într-un mediu economic competitiv și dinamic, de aceea solvabilitatea reprezintă o problemă deosebit de importantă. Fondurile de garantare protejează asigurații împotriva situațiilor în care asiguratorii nu-și pot îndeplini obligațiile contractuale, iar organele de supraveghere acordă o atenție constantă modului în care se reglementează domeniul asigurărilor.

Solvabilitatea generală a societăților de asigurări arată că s-a obținut un relativ succes în acest domeniu ca urmare a reglementărilor adoptate. Deși, în ultimii ani, numărul cazurilor de insolvență a crescut îngrijorător, punerea accentului pe controlul solvabilității ar trebui să conducă la reducerea ratei de apariție a unor astfel de cazuri și la creșterea siguranței oferite de produsele de asigurare.

Existența mai multor sisteme de măsurare a solvabilității se explică prin faptul că se dorește măsurarea explicită, de o manieră mai mult sau mai puțin sofisticată, fiecărui risc. Solvabilitatea este monitorizată astfel în etape diferite ale ciclului de afaceri – primul pas constituindu-l procedura de autorizare a companiilor noi, adică impunerea unui capital adecvat. O monitorizare a solvabilității este desfășurată pe toată durata de activitate a companiei, până când toate obligațiile contractuale sunt onorate. Pe toată durata de activitate a unei companii, în unele țări se consideră de datoria autorității de reglementare să efectueze verificări prealabile privind respectarea cerințelor legislative, calitatea produselor oferite pe piață, precum și adecvarea prețurilor acestor produse. Doar o serie de țări precum Ungaria, Coreea și SUA sunt preocupate de abordarea apriori în ce privește monitorizarea solvabilității unei companii. În Elveția controlul prețurilor se realizează a priori pentru o serie de riscuri speciale, dar tendințe din ultimii ani a fost de a se renunța la această practică. În urma adoptării noii directive în asigurări toate statele membre ale Uniunii Europene au monitorizarea în asigurări, iar Japonia a introdus un sistem de monitorizare a solvabilității bazat pe riscuri. [4, pag.410-414]

Dacă vorbim despre *modelul RBC (Risc Based Capital – adecvarea capitalului în funcție de risc)* reprezintă un instrument de abordare a solvabilității și a evaluării capitalului necesar pentru a desfășura o activitate de asigurare în condiții de risc minim. În cadrul acestei metode, capitalul minim necesar se calculează pornind de la riscurile cu care se confruntă companiile de asigurare.

Un alt model, *modelul canadian* care are la bază principiile relevante sunt:

- Activele și pasivele sunt evaluate la prețul pieței
- Capitalul adecvat reprezintă diferența dintre capitalul său țintă și capitalul purtător de risc

Dacă vorbim de modelul RBC din SUA nu include la monitorizarea activităților legate de derivatele desfășurate de o entitate nonasigurare din cadrul unui grup. În SUA autoritățile de supraveghere se concentrează pe analiza adecvată a activelor, cu o revizuire a practicilor privind managementul riscului de lichiditate prin examinări reglementate, chestionare și analize, precum și prin modele de stres privind lichiditatea. [5, pag.45] Activitățile de împrumut a activelor desfășurate de companiile de asigurare sunt cerute în mod explicit să fie analizate, pentru a reflecta riscul privind managementul activelor și pasivelor. Conform RBC, elementele bilanțiere sunt evaluate conform regulilor contabile, ținând cont de *costul istoric*³.

Al treilea model de evaluare a solvabilității este *sistemul Solvency I și Solvency II*.⁴ Obiectivul revizuirii sistemului Solvency I este de a asigura clienții finali de faptul că societățile de asigurare

---

3 Costul istoric - acesta convenție presupune înregistrarea în contabilitate a bunurilor la valoarea lor de achiziție sau de producție, iar creanțele și obligațiile, la valoarea lor nominală.

Disponibil: www.conta.ro/dictionar_online_cost%20istoric.html#sthash.LzJcXXlw.dpuf

⁴ Disponibil: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:06:01:31973L0239:RO:PDF>

dispun de suficientă putere financiară pentru a le acoperi expunerile transferate prin polițele de asigurare și pentru a asigura stabilitatea sistemului financiar. Dacă vorbim despre Solvency II a avut scopul de a stabili un set de cerințe de solvabilitate care să reflecte riscurile existente în momentul adoptării directivei și cu care se confruntă companiile de asigurări. Limitările aduse de complexitatea metodologiei de calcul și de dificultatea cuantificării factorilor de risc regimul Solvency II prezintă anumite beneficii, atât pentru asigurați cât și pentru asiguratori, acestea sunt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1

Beneficii aduse de Solvency II

Asigurător	Asigurat
Pierderi reduse suficiente de asigurat	Reducerea riscului de faliment a asigurătorului
Permite utilizarea modelelor de evaluare a capitalului și a riscurilor	Reducerea costului de asigurare
Costuri reduse și flexibilitate mărită	O gamă mai largă de produse
Creșterea încrederii în stabilitatea financiară a asigurătorului	Corelație mai bună între produsele oferite și nevoile individuale
Supravegherea strictă permite adaptarea promptă a capitalului la cerințele minime	

Sursa: [3, pag.78]

Capitalul de solvabilitate se calculează pornind de la principiul continuității activității companiei de asigurări care să urmărească toate riscurile. Dacă vorbim despre portofoliul de active, companiile de asigurare au recomandarea de a investi doar în acele active ale căror riscuri sunt ușor de identificat, evaluat, cuantificat și gestionat. Directiva Solvency II propune un model standard de calcul al solvabilității care se încadrează în categoria sistemelor bazate pe cuantificarea mai multor riscuri. Solvency II și Basel II reprezintă un cadru complex la influența supravegherii prudențiale asupra capitalizării pieței asigurărilor. Conform Solvency II, instituțiile de creditare, firmele de investiții și instituțiile financiare sunt incluse în solvabilitatea grupului din care face parte o companie de asigurări, dar nu include cerințe specifice de natură cantitativă pentru riscul de lichiditate.

În scopul de a combate *riscul de lichiditate*⁵, nivelul capitalului disponibil – companiile trebuie să implementeze un proces de management al riscului de lichiditate. În cazul în care asigurătorul nu asigură implementarea managementului de risc de lichiditate, autoritatea de reglementare are mai multe opțiuni la dispoziție și se impune o cerință suplimentară de capital. Solvency II propune evaluarea activelor și pasivelor în funcție de condițiile pieței, pentru a reflecta într-un mod cât mai real valoarea acestora, deși metodologia de evaluare a capitalului în acest caz este mult mai dificil de realizat. Regimul Solvency II se va aplica tuturor companiilor de asigurări din UE, începând cu anul 2013, dar nu și companiilor de asigurări de mici dimensiuni, cu subscrieri mai mici de 5 milioane euro pe an. Implementarea Solvency II la nivel european afectează pe lângă companiile de asigurări și activitatea autorităților de supraveghere naționale, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor (CSA).

⁵ **Riscul de lichiditate** - Lichiditatea reprezintă capacitatea unui activ de a fi transformat în bani fără pierderea valorii sale. Astfel, un activ este cu atât mai lichid, cu cât poate fi mai ușor și mai repede transformat în bani cash. Riscul de lichiditate este deci asociat detinerii de active reale sau financiare, iar evaluarea efectelor lui presupune estimarea reducerii valorii de piață a acestor active, atunci când vânzarea lor imediată este necesară sau inevitabilă pentru obținerea de cash în cel mai scurt timp.
Disponibil: www.finmentor.ro/business/educatienfinanciara/detalii_articol_finante_investitii.aspx?ArtID=62&Titlu=Riscul%20de%20lichiditate

În 2012, CSA a declarat ca strategie adoptată pentru perioada următoare schimbare a filosofiei de supraveghere, prin înlocuirea supravegherii de tip "conformitate" cu cea bazată pe evaluarea riscurilor – o etapă necesară pentru implementarea cerințelor Solvency II. Regimul Solvency II va avea implicații și asupra ofertei de piață. În condițiile în care companiile de asigurare trebuie să asigure, conform directivei, un nivel al capitalului adecvat profilului de risc asumat, este posibil ca anumite riscuri să fie excluse de pe lista expunerilor asumate, pentru a putea respecta cerința de capital. Noul regim de supraveghere propus de directiva Solvency II este considerat mai sensibil la riscurile cu care se confruntă companiile de asigurări datorită cerințelor suplimentare de capital pe care acestea trebuie să le respecte și care depind de profilul de risc asumat. Cele două cerințe de capital impuse de Solvency II sunt:

- Cerințe minime de capital
- Cerințe de capital de solvabilitate

În concluzie, piața de asigurări se declară pregătită să aplice noul regim de solvabilitate și să obțină beneficiile de la regimul Solvency II – investitorii care așteaptă creșterea valorii companiei, managerii companiilor care își doresc un control mai bun al riscurilor, autoritatea de reglementare care urmărește îmbunătățirea capacității financiare, o protecție mai bună și produse inovative de asigurare.

Bibliografie:

1. Geneva Association (2010). "Systemic risk in insurance. An analysis of insurance and financial stability". Disponibil: https://www.genevaassociation.org/media/99228/ga2010-systemic_risk_in_insurance.pdf
2. Care, R., Fenech, J. (2010). "Solvency II – challenges and industry impact", Institutul de Actuarial, marea Britanie. Disponibil: www.baxterbruce.com/services/advisory/solvency-ii-use-test/?gclid=CLbIxMzQtrkCFcFV3godrFQAQg
3. Carpenter, G. (2011). "Impact of Solvency II on Primary Insurance Companies: Challenges and Opportunities". Disponibil: www.gccapitalideas.com/2011/10/13/impact-of-solvency-ii-on-primary-insurance-companies-challenges-and-opportunities-part-ii/
4. Novac, L.E., Badea, D. (2008). "Supervision on the single European insurance market – interaction between regulation and competition", Analele Universității din Oradea – Seria Științe Economice, Tom XVII, vol.3, Oradea, pp.410-414
5. Thompson, C. (2011). "How will Solvency II affect you?", Risk Management Professional. Disponibil: www.rmprofessional.com/rm/how-will-solvency-ii-affect-you.php